

Skrivelse

Datum
2026-05-21

Diarienummer
3.1.17-01678/2026

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn den 21 maj 2026

Sammanfattning

Faktor	Senaste månaden	Senaste året
Världsmarknadspriser jordbruksprodukter	+1,6%	+2,0%
Världsmarknadspris för olja	+21,4%	+77,5%
Svensk produktion – animalier		Mjök +5% Nötkött +12% Griskött+9%
Svenska produktpriser – vegetabilier	+2,9	-11,4%
Svenska produktpriser animalier	-0,1	-3,2%
Svenska produktionsmedelspriser	+2,9	+0,4%
Valutakurs SEK/USD	-2,8	+3,7

Det säkerhetspolitiska läget i Mellanöstern och Ukraina leder fortsatt till oro på de internationella råvarumarknaderna. Oljepriserna ligger kvar på en hög nivå med stora variationer mer eller mindre från dag till dag. Under den senaste månaden har priset för Brentolja varierat från 90 dollar per fat till drygt 110 dollar per fat. Priserna för spannmål på den globala marknaden har hittills främst präglats av stort utbud från skörden 2025/26. USDA:s senaste prognos för spannmålsskörden 2026/27 var dock mindre än väntat vilket ledde till stigande priser. Regn i delar av Europa höll tillbaka prisuppgången. Den senaste prognosen från JRC visar att de höstsådda grödorna har utvecklats väl och att vårsådden i stort sett är avklarad. Torka i april har hämmat tillväxten men regn under maj har helt eller delvis kompensert för svag tillväxt tidigare under säsongen. Aktuell avkastningsprognos pekar mot att genomsnittlig avkastning kan uppnås.

I Sverige är grundvattennivån i både små och stora magasin på en låg eller mycket låg nivå i de södra och östra delarna av landet. Osäker tillgång på vatten påverkar främst de jordbrukare som använder grundvatten till bevattning och för att vattna djuren. Det har kommit regn i de södra och mellersta delarna av landet vilket har dämpat problemen med torka. Torr väderlek i samband med sådd gör att grödorna etablerar ett rotsystem som tränger djupare ner i marken. Regn i kombination med

sval väderlek den senaste tiden ger goda förutsättningar för en god avkastning. Långtidsprognoserna från SMHI visar på relativt normala nederbördsmängder och det förutses inte några extrema temperaturer.

Preliminär statistik över jordbruksmarkens användning visar att odlingen av bland annat oljeväxter, majs och stärkelsepotatis ökar medan spannmålsodlingen minskar. Jordbrukarna kan registrera förändringar i arealanvändningen till i mitten av juni.

Produktionen av de flesta animalieprodukter ökade i mars 2026 jämfört med motsvarande månad 2025. Arla höjde producentpriset för mjölk för maj 2026, det var den första prisökningen på mer än ett år. Producentpriserna för griskött och smågrisar har sänkts under den senaste månaden. Produktionsmedelspriserna ökade under mars 2026 jämfört med mars 2025 med 18 procent för energi och med fem procent för gödning. Under maj 2026 har priset för kvävegödning legat oförändrad.

Hushållningssällskapet har gjort lönsamhetsberäkningar som visar att den senaste tidens kostnadsökningar i kombination med låga produktpriser ger ett ekonomiskt underskott på upp till 2 000 kronor per hektar. LRF:s grönt näringslivsindex för kvartal 2 ligger på en rekordlåg nivå sedan indexet etablerades 2020. Index för växtodlingen har gått ner kraftigt men även för trädgårds- och animalieproduktionen har det skett en viss nedgång.

Omvärldsfaktorer

Även maj månad har präglats att det oroliga läget i världen med fortsatta konflikter i både Östeuropa och Mellanöstern. Det säkerhetspolitiska läget har medfört att råvarupriserna varierat kraftigt. Priset för Brentolja har varierat mellan 90 och drygt 110 dollar per fat under den senaste månaden. Värdet på den amerikanska dollarn har förstärkts under den senaste månaden från 9,20 SEK till 9,45 SEK, under samma period har Euron förstärkts från 10,80 SEK till 11,00 SEK. Dock har båda valutorna fallit tillbaka något de sista dagarna. Det oroliga läget har också lett till en viss höjning av de långa räntorna i Sverige. Under det senaste året har räntor på statsobligationer med tio års löptid ökat med omkring 0,5 procentenheter.

De globala spannmålsmarknaderna har under våren 2026 styrts av stort utbud från föregående års skörd. Det har medfört att spannmålspriserna inte följt med oljepriserna uppåt. Oljeväxtpriserna har däremot mer styrts av stigande energipriser. USDA:s senaste prognos för världsproduktionen av spannmål för 2026/27 visade på en oväntat stor minskning av produktionen. USDA beräknar att produktionen av vete kommer att minska med cirka fyra procent under 2026/27 jämfört med förra året. Skörden väntas minska allra mest i USA men även i Europa minskar skörden enligt USDA:s prognos. I Europa har det funnits oro för att torka

ska påverka avkastningen negativt. Från mitten av maj har det dock kommit regn i de nordvästra och centrala delarna vilket minskar risken för torkskador.

USDA:s rapport ledde till stigande priser på spannmålsbörserna men gynnsammare väderförhållanden begränsade prisuppgången i Europa. Den initiala uppfattningen om uteblivna resultat för handeln av jordbruksprodukter i mötet mellan presidenterna för USA och Kina bidrog också till att sänka priserna. Senare information från den amerikanska sidan angående uppgifter om att Kina ska köpa amerikanska jordbruksprodukter gjorde att priserna återigen steg.

Den senaste rapporten från EU:s Joint Research Centre (JRC) visar att de höstsådda grödorna i Europa har utvecklats väl. Vårsådden har också gynnats av bra väder och är i stort sett avslutad. Frost kan däremot ha lett till vissa skador på oljeväxterna i de centrala och östra delarna av Europa. Torr väderlek i bland annat de norra delarna av Europa under april bromsade växtligheten men blötare och svalare väder under maj har helt eller delvis kompenserat svag tillväxt tidigare under våren. De senaste prognoserna över årets hektaravkastning pekar mot att åtminstone genomsnittlig avkastning kan uppnås.

Den 19 maj antog EU-kommissionen en handlingsplan för gödselmedel, planen är att ge stöd till de jordbrukare som står inför höga kostnader för gödselmedel genom befintliga instrument inom ramen för EU:s jordbrukspolitik men även initiativ för att gynna produktion av gödselmedel inom EU. Det har i nuläget inte fattats några beslut om Sverige kommer att utnyttja de möjligheter till åtgärder som handlingsplanen medger.

FAO:s livsmedelsprisindex har stigit med 1,6 procent i april 2026 jämfört med samma månad 2025. Samtliga produkter med undantag för socker som ingår i index har ökat i pris.

Priserna på den nyzeeländska auktionen för mejeriprodukter steg i början på maj efter fallande priser under april.

KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) för mars 2026 har ökat med 0,8 procent på årsbasis, det är en minskning jämfört med föregående månad. Matpriserna föll med 5,5 procent mellan februari och mars 2026.

Vädersituationen

Aktuella uppgifter från Sveriges geologiska undersökning (SGU) visar att grundvattennivåerna fortfarande ligger mycket under det normala i landets södra och östra delar. Läget är förhållandevis mest ansträngt för de små vattenmagasinen. I de mellersta och norra delarna av landet ligger grundvattennivåerna på normala nivåer eller över normalt. Låga grundvattennivåer i början av växtsäsongen ökar risken för vattenbrist senare under sommaren.

Låga grundvattennivåer och grundvattenbrist påverkar främst möjligheterna för vattenförsörjning till animalieproduktion men även de delar av växtodlingen som är beroende av grundvatten för bevattning. Den grundvattenbaserade bevattningen finns främst i landets sydöstra delar, inklusive östra Skåne. I en situation med vattenbrist är risken störst för dem som saknar tillstånd för sitt vattenuttag.

Från mitten av maj månad har det skett en omläggning av vädret mot en mer ostadig väderlekstyp. Det har kommit regn i tidigare torkdrabbade områden och temperaturen har varit låg, med nattfrost även i Götaland. De senaste dagarna har temperaturerna legat på en högre nivå.

Långtidsprognosen för de kommande fyra veckorna visar inledningsvis på relativt varmt och torrt väder i sydväst men att maj månad avslutas svalare än normalt i hela landet. I norr avslutas maj med en del regn. Början av juni ser något kyligare ut än normalt men vädret verkar kunna utvecklas till något varmare i andra veckan av juni. Det förutspås då ett högtryck med temperaturer något över det normala. Juni inleds med relativt normala nederbördsmängder och det förutses inte några extrema temperaturer.

Produktion, priser och handel i Sverige

Jordbruksverkets preliminära statistik baserat på ansökningarna om stödunder 2026 visar att den totala arealen i stort sett är oförändrad jämfört med föregående år. Sedan 2021 har jordbruksmarken minskat med knappt 30 000 hektar. Spannmålsodlingen minskar med drygt 20 000 hektar medan oljeväxtarealen ökar med 10 000 hektar och arealen av baljväxter ökar med 4 000 hektar. Odlingen av majs för ensilering har ökat över tid och uppgår under 2026 till 40 000 hektar. Ytterligare en gröda där odlingen ökar är stärkelsepotatis, för 2026 uppgår odlingen till 14 000 hektar. Odlingen av sockerbetor minskar däremot.

Inledningen av växtsäsongen har präglats av små nederbördsmängder och återkommande frost även i södra Sverige. Vårbruket har kunnat genomföras i stora delar av landet utan problem. Torr väderlek i början av växtperioden ger förutsättningar för att grödornas rotsystem utvecklas, däremot kan frost hämma utvecklingen. Regn från mitten av maj och sval väderlek har varit mycket gynnsamt för både spannmåls- och vallgrödorna. Av bedömningar som görs av Yara framgår att nuvarande väderförutsättningar ger förutsättningar för en god avkastning. Första skörden vall beräknas starta i slutet av maj i de södra delarna av landet.

Mjölproduktionen i mars 2026 ökade med fem procent jämfört med samma period förra året, produktionen av ekologisk mjölk ökade med två procent. Mjölproduktionen i mars 2026 var den högsta en enskild mars månad sedan 2016. Slakten av grisar ökade med nio procent i mars 2026 och slakten av nötkreatur ökade med 12 procent jämfört med mars 2025. Semineringarna av suggor har ökat

under mars 2026 med nästan tre procent, semineringarna av mjölkkor har däremot minskat under inledningen av 2026.

Arla har sänkt producentpriset för mjölk under flera månader i rad under senare delen av 2025 och under inledningen av 2026. För maj 2026 höjde Arla priset med 22 öre/kg jämfört med april

Producentpriserna för nötkött har varit i stort sett oförändrade under maj 2026, det har dock skett vissa prisökningar för livkalvar. Producentpriserna för griskött och smågrisar har fortsatt ner under maj 2026 på grund av ökande importkonkurrens.

Priserna på foder har succesivt höjts under de senaste månaderna.

Produktprisstatistik i Sverige och EU

Jordbruksverkets producentprisstatistik omfattar tiden till och med mars 2026. Producentpriserna, avräkningsprisindex, minskade under perioden mars 2025 – mars 2026 med 6,9 procent. Priserna för vegetabilieprodukter minskade med 11,4 procent och priserna för animalier minskade med 3,2 procent. Bland enskilda produkter ökade priset för frukt och bär med 22 procent, för nötkött med 33 procent och för oljeväxter med 7 procent. Producentpriserna för potatis har minskat med 49 procent, för mjölk med 21 procent och för spannmål med 16 procent.

I senare led av livsmedelskedjan ökade priserna i livsmedelsindustriledet med 2,2 procent och KPI för livsmedel ökade med 0,1 procent. Livsmedelspriserna steg mindre än KPI totalt sett.

De svenska producentpriserna för både griskött och nötkött ligger allra högst jämfört med övriga medlemsländer i EU. Trots att det svenska producentpriset för mjölk sänkts under avslutningen på 2025 ligger det svenska priset fortfarande högre än genomsnitt för medlemsländerna i EU.

Produktionsmedelspriser

Gödningspriserna har stigit kraftigt till följd av krigsutbrottet i Mellanöstern. I EU har prisuppgången förstärkts av att import från Ryssland och Belarus belagts med tullar samt att det införts en särskild klimatavgift (Carbon Border Adjustment Mechanism på svenska gränsjusteringsmekanism för koldioxid). De svenska priserna på gödning gick upp direkt i samband med krigsutbrottet i Mellanöstern men under senare delen av april och maj har priserna legat oförändrade. Merparten av gödningen som används för 2026 års odling köptes in före prisuppgången. Inköpen för höstsådd 2026 kommer att påbörjas inom någon månad. I nuläget finns det inget som tyder på brist men priserna kommer att ligga på en högre nivå jämfört med förra året.

För att motverka ökade drivmedelspriser på grund av kriget i Iran föreslås ytterligare tillfälliga skattesänkningar på bensin och diesel. Skattesänkningen föreslås vara 2 kronor och 40 öre per liter under perioden 1 juli–30 november 2026. De drivmedel som används i jordbrukets traktorer och arbetsmaskiner har redan en större skattenedsättning men kan påverkas indirekt genom att transportsektorns kostnader sänks.

Produktionsmedelsprisstatistik Sverige

Jordbruksverkets prisstatistik omfattar perioden till och med mars 2026. Produktionsmedelsprisindex har under perioden mars 2025 - mars 2026 ökat med 0,4 procent. Bland enskilda produktionsmedel har priserna för foder fallit med 11,0 procent, energipriserna har gått upp med 18,0 procent och gödningspriserna har gått upp med 5,1 procent.

Smittskydd och djurvälstånd

Inget att rapportera.

Lönsamhet

Hushållningssällskapet har gjort lönsamhetsberäkningar som visar att den senaste tidens kostnadsökningar i kombination med låga produktpriser ger ett ekonomiskt underskott på upp till 2 000 kronor per hektar. LRF har gjort en undersökning bland sina medlemmar där det framgår att en tredjedel av de som svarade kommer att minska produktionen till följd av svag lönsamhet.

LRF:s grönt näringslivsindex för kvartal 2 ligger på en rekordlåg nivå sedan indexet etablerades 2020. Index för växtodlingen har gått ner kraftigt men även för trädgårds- och animalieproduktionen har det skett en viss nedgång.

I detta ärende har tillförordnade avdelningschefen Andreas Mattisson beslutat. Mattias Gotting har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Frida Svensson, Bengt Johnsson, Lena Niemi Hjulfors, Helena Elofsson och verksamhetsjuristen Chirin Farahmand Asl deltagit.

Andreas Mattisson

Mattias Gotting

Skrivelsen har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.